

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-02-20

Närvarande: F.d. justitierådet Nina Pripp, justitierådet Marianne Lundius och regeringsrådet Karin Almgren.

Kör- och vilotid vid internationell järnvägstrafik

Enligt en lagrådsremiss den 14 februari 2008 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om kör- och vilotid vid internationell järnvägstrafik,
2. lag om ändring i arbetstidslagen (1982:673),
3. lag om ändring i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Per Håvik.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås en ny lag för genomförande av rådets direktiv 2005/47/EG av den 18 juli 2005 om avtalet mellan Europeiska järnvägsgemenskapen (CER) och Europeiska transportarbetarfederationen (ETF) om vissa aspekter på villkoren för anlitande av mobila arbetstagare i gränsöverskridande driftskompatibel trafik inom järnvägssektorn.

Förslaget till lag om kör- och vilotid vid internationell järnvägstrafik

1 och 2 §§

Av 1 § första stycket följer att lagen innehåller bestämmelser i vissa hänseenden för arbetstagare som ingår i tågpersonalen i gränsöverskridande driftskompatibel trafik. Med tågpersonal förstås enligt definitionen i 2 § varje arbetstagare ombord med uppgifter av betydelse för säkerheten. Någon definition av "tågpersonal" innehåller inte direktivet. Medlemsstaterna är därför enligt punkten 13 i ingressen till direktivet fria att definiera begreppet enligt nationell lagstiftning och praxis under förutsättning att definitionerna är förenliga med avtalet. Att direktivet gäller arbetstagare med uppgifter av betydelse för säkerheten får anses ha stöd i avtalet mellan CER och ETF.

Av lagrådsremissen framgår inte huruvida lagen är avsedd att gälla arbetstagare enbart hos det trafikföretag som bedriver järnvägstrafiken eller även arbetstagare hos andra företag som har anställda ombord med arbetsuppgifter av betydelse för säkerheten. Den definition som ges i 2 § av tågpersonal talar enligt Lagrådets mening för att begreppet omfattar även den sistnämnda gruppen arbetstagare. Frågan huruvida detta också är avsikten med lagförslaget bör lämpligen kommenteras under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I lagen ges bestämmelser om dygnsvila, veckovila, rast, körtid och tjänstgöringslista för arbetstagarna. Enligt 1 § sista stycket gäller i övrigt arbetstidslagen (1982:673) för tågpersonalen. Även i den sistnämnda lagen finns bestämmelser om dygnsvila m.m. Vissa av dessa bestämmelser är avsedda att gälla även i trafik enligt den nu

förevarande lagen, medan andra bestämmelser – som särskilt räknas upp i förslaget till lag om ändring i arbetstidslagen (2 § femte stycket) – inte ska gälla.

För att det tydligare ska framgå att regleringen i den förevarande lagen gällande dygnsvila m.m. inte är uttömmande föreslår Lagrådet att 1 § sista stycket ges följande lydelse:

Utöver vad som följer av bestämmelserna i denna lag gäller arbetstidslagen (1982:673).

3 §

För att det ska framgå tydligare av lagtexten att den 15 kilometers gräns som föreskrivs i 3 § är relaterad endast till godstransporter (se artikel 1 andra stycket i avtalet mellan CER och EFT) föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

Lagen gäller inte lokal och regional passagerartrafik över gränsen mellan Sverige och ett annat land. Lagen gäller inte heller gods-transporter som inte överskrider gränsen mellan Sverige och ett annat land med mer än 15 kilometer.

6 och 7 §§

I paragraferna finns föreskrifter om det minsta antal timmar som en arbetstagare ska ha sammanhängande ledighet i bostaden (6 §) respektive utanför bostaden (7 §). Avsikten är givetvis inte att en arbetstagare ska vara skyldig att ha sin ledighet på detta sätt. Paragraferna avses ge uttryck för den rätt till ledighet som ska tillkomma arbetstagaren. Lagrådet föreslår därför att det före det antal timmars sammanhängande ledighet som anges i respektive

paragraf läggs till att varje arbetstagare ska ha "rätt till" minst det angivna antalet timmar.

12 och 13 §§

I paragraferna ges bestämmelser om en arbetstagares rätt till veckovila. Enligt 12 § ska varje arbetstagare ha minst 104 perioder med veckovila varje år. I dessa ska ingå 24 dubbla perioder med veckovila varav minst tolv ska omfatta lördag och söndag. I 13 § första stycket ges bestämmelser om vad som gäller när arbetstagarens anställning varar kortare tid än ett år. Då ska antalet perioder med veckovila enligt 12 § minskas i motsvarande mån.

I 13 § andra stycket första meningen sägs att föreskrifterna i 12 § ska tillämpas endast om arbetstagaren under en beräkningsperiod om ett år uppfyller kraven i 1 § andra stycket en övervägande andel av arbetsdagarna. Om arbetstagarens anställning varar kortare tid än ett år sägs i det andra stycket andra meningen att beräkningsperioden ska vara densamma som anställningsperioden.

Lagrådet har uppfattat bestämmelserna så att om en person är anställd kortare tid än ett år gäller följande. För att ha rätt till veckovila ska denne enligt 13 § andra stycket första meningen arbeta mer än 50 procent av arbetsdagarna enligt villkoret i 1 § andra stycket. Om han eller hon är anställd exempelvis tre månader ska veckovilan enligt 13 § första stycket beräknas i proportion till anställningstiden och kommer då att utgöra $\frac{3}{12}$ av 104 perioder (= 26 perioder med veckovila). I dessa 26 perioder ska ingå $\frac{3}{12}$ av 24 (= 6) dubbla perioder med veckovila, varav minst $\frac{3}{12}$ av 12 (= 3) ska omfatta lördag och söndag.

För att det ska vara lättare att tillgodogöra sig den föreslagna regleringen förordar Lagrådet att bestämmelserna ges följande lydelse:

12 § Varje arbetstagare, som under en beräkningsperiod om ett år uppfyller kraven i 1 § andra stycket en övervägande andel av arbetsdagarna, ska ha minst 104 perioder med veckovila varje år. I dessa ska det ingå 24 dubbla perioder med veckovila, varav minst tolv ska omfatta lördag och söndag.

13 § En arbetstagare, vars anställning varar kortare tid än ett år och som en övervägande del av arbetsdagarna uppfyller kraven i 1 § andra stycket, ska ha rätt till det antal perioder med veckovila enligt 12 § som svarar mot den del av ett år som anställningstiden utgör.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.